

(א) פסחים מצ: חולין כה: מעשרות פ"ה מ"ו (ב) חולין פ"א (ג) א (מנחות כט) (ד) ר"ש (ה) ויבמות פה: פ"א (ו) ר"ל

גליון הש"ס

גמרא א דמאי אבשרי שבשרי. ע"י שער המלך ה"ב נרצת פ"ו הל"ד:

הגהות הב"ח

(א) רוב' ד"ה לא נרצת אבי שאר משקין כגון יין ושתן כיון דניחא ליה ממילא כ"ל ומינה מיתא נמחק: (ב) בא"ד ושנתא על חשבון טפי. כ"ב והא דבעי כפי המוכר את הבית דף טו ע"ב מי גשמים שחיבב עליון להלוות את האלטרובלין מנהו להשכיר את הורשים כ"ו קשה דלא מני למימר דמיירי בחיבב עליון ממחלה להיות משקין:

מוסף רש"י

ומצא כדו מדתו. ולא יומר, שם מלא יומר הכל מורים שחיה לעשר שהמים כאן יין (חולין כה). פטור. מלגש, שחיה אין כאן אלא מים, שלא מלא אלא כדו מדתו, ואע"ג דחומותיה ועומתא חמרא, קיוהא דפירא בעלמא הוא דעילי ביה (פסחים טב). הוולג ולא נופך בו בלוג ע"פ שם בו טעם יין אלו בלוג (חולין כה). ר"י יהודה מחייב. בתמשה, דכולה פירא הוא (שם) דאילו נכר חומתא וטעמא (פסחים טב).

מוסף תוספות

א. ואין לומר דר"ש לפגם זה הוא דא"כ דאיכא למה מתבררין אם הוא פורג. רצנו יום. ב. והנה כוס ראשון מקדשין עליו קידוש היום. ג. ואע"פ שאמרו (ע"ז ל) אין בו משום יין נכר, לפי שאין מנסכים כך אמרו, ולא משום גריעותו של יין. נמנ"ד.

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא

המסמך. מים בשמרים פטור ממעשר: אצל יוסר מכדי מדסו. פורתא לא פליגי רבנן עליה דר"י אלא מחייבין במעשר והוא הדין לזככת היין דהא רבנן חומרנא לית להו גבי מעשר דהא ככדי מדתו לא מחייבי אלא משום דחשיבי ליה יין הוא דמחייבי ציותר מכדי מדתו והלכך

לגבי צורא פרי הגפן נמי חשיב: **להודיעך** כמו דר"י. דמחייב. ולהודיעך כחן דרבנן לא אינטיך למימני יותר מכדי מדתו דמילתא דפשיטא הוא דפטור דפורתא חמרא במיא טובא צטיל וליכא חידוש כלל לאשמעינן דפטרי רבנן ציותר ומילתיה דר"י חשיב חידוש גדול לתומרנא ואע"ג דליכא טעם יין מחייבי: שמרים שיש בהם טעם יין מהו. לזככת היין. וצריכתא לא הוה שמיע ליה דאי הוה שמיע ליה הכי הוה ליה למימר הלכה כדאמרינן או אין מעשר שני כדאמרינן: **שמרים של תרומה**. שנתא לתוכן מים ושנה ושילש: ראשון. מים ראשונים ו"י [שהכניסו והולילו] משם: אסור לזרים. וכל הני חומרות בעלמא נינהו מדרבנן ובמלא כדו מדתו מיירי: **שלישי מותר**. ואפילו יש בו טעם יין: אף שלישי. אסור אם יש בו נותן טעם: ה"ג של מעשר ראשון אסור. כלומר של מעשר שני תמד ראשון אסור לאכול חוץ לירושלים אצל מעשר ראשון דלויס מותר לזרים ולכל כרבי מאיר: הכי גרסינן של הקדש לעולם אסור ושל מעשר לעולם מותר: **מותר**. מעשר מאי. שהפרש מפירות הלכותין מעם הארץ וקילו ביה רבנן משום דרוב עמי הארץ ממעשרין: **קדושים דמים**. שהקדיש חבית יין לנדק הבית וימכר ויקחו דמיו לרכי צדק הבית: **קדושים הגוף**. א [דחמירא] יין שהוקדש לנסכים ושמרים שלו אסורים בשביל מעט יין המעורב בו: **שם שאמרו לענין איסורן**. דבתרומה ראשון ושני הוי יין ושלישי הוי מים ושל מעשר הראשון יין והשני מים וכן כולן: כך אמרו לענין הכשר דראשון ושני של תרומה חשוב נמי וראשון הכשר והראשון של מעשר חשיב יין לענין הכשר וכדמפרש ואילן. וכל זה חומרנא מרבנן הוא דמדאורייתא כולהו חשיבי מים בעלמא כדאמרינן לגבי מעשר דמאי וכרבנן דאחרים. וקבעי גמרא הכשר דמאי על איזה הכשר הו"כך לומר כך אמרו לענין הכשרן של מים או של יין הא תרתייהו מכשרי פירות לקבל טומאה ומאי נפקא לן מיניה אי הוי חמרא אי מיא: אי חמרא אכשורי מכשר. דכתיב (דברים לב) תשמה חמר וכתיב וכל משקה אשר ישמה וגו' (ויקרא יב): לא צריכא. כלומר לא נפקא לן מיניה אלא שתמדו להיא דתרומה ומעשר צמי גשמים דלריבי מחשבה אצל אי חשיבין ליה יין מכשרי בלא מחשבה דצמיים הוא דכתיב (שם) וכי יותן מים מה יתן דניחא ל"י אף יותן דניחא ליה. ופרכינן וכיון דשפכיניהו האי גברא להני מי גשמים מונח שניטפו בו למנח דשמרים אחשביניהו ומכשרי ומאי נפקא לן מיניה ל"ע מעשר ולא שנה תרומה לעולם מכשרי: **שנתמד מאליו**. שנתמד הגשמים לתוך השמרים והלכך בתרומה דראשון ושני חשיב יין לענין הכשר נמי מכשרי אצל שלישי דחשוב מים לגבי תרומה לענין הכשר נמי מי גשמים נינהו ולא מכשרי דלא הוה זהו מחשבה: ופרכינן ואכתי מאי נפקא מיניה והא כיון דנגיד. מושך:

קמא קמא. ראשון ושני גלי דעמיה דניחא ליה שירדו גשמים לכאן לעולם אולי יקלטו טעם יין ושלישי לתרומה נמי מכשר ולא שנה יין ולא שנה מים אכשורי מכשרי ומה חילוק יש עדיין בהכשרן: **צפרה ששופה ראשון ראשון**. והלכך בשלישי ליכא שום מחשבה ולא מכשר שלישי דתרומה ושני דמעשר. ולא מני לתרומי בשנשפך ראשון ראשון דכיון דלא נשתתה שם כלל אלא נופל ונשפך אין ידוע לעולם מהו תמד שני או תמד שלישי: **אין אומר קידוש היום כו'**. משום הקריבהו נא לפחתך (מלאכי ב) דללקמן [ע"פ]. וצייני הראוי לזכך עליו צפה"ג קאמר דאע"ג דמזכרין עליו צפה"ג לקידוש היום מיהא לא חשיב ולקמיה בל פירש איזה יין צה למעט: יין מגוה. תירוש: לא יצא. משום דכתיב הסך נסך ככר (במדבר כח) מילי דמשכרי: **ואם הביא כשר**. דליכא עיכוּבא. אי נמי הסך נסך מכל מקום וכיון דלנסכים לגבי קידוש חשיב לכתחלה דלא חמיר קידוש כניסוך:

הוא הדין אפי' ביתר מכדי מדתו נמי פליגי. והא דתנן כספא

דמס' מעשרות (פ"ה מ"ו) היתר מכדי מדתו מפריש עליו ממקום אחר ולא פליגי עליה רבנן היינו ברמא תלתא ואתא ארבעה מקשה ר"י היכי פטרי רבנן ברמא תלתא ואתא תלתא ופלגא כיון דלית ביה צנותן טעם וקיי"ל צפ' בתרא דמס' ע"ז (דף עג.) דמין שאלנו מינו צנותן טעם גבי טבל" וי"ל דאינו אלא קיוהא בעלמא ואין כאן נותן טעם וקעפרא בעלמא דמי וכן נראה מתוך פירוש ר"ש: **כלי סברת חמרא הוא קיוהא בעלמא הוא**. מכאן הורה ר"ת דיעבד אס רחן עכו"ס חבית של שמרי יין דשרי דלאו חמרא הוא אלא קיוהא בעלמא הוא:

שמרים של מעשר כו'. תימה צמאי מיירי הך בריתא אי צדי מדתו או אפי' רמא תלתא ואתא תלתא ופלגא לרבנן אפי' ראשון יהא מותר ואי ברמא תלתא ואתא ארבעה אפי' רביעי של מעשר יהא אסור וי"ל דמיירי שאין בהן טעם יין כלל אלא קיוהא בעלמא ומי"מ בהקדש החמירו לאסור עד שלישי ומיירי שלא הקדיש שמרים דאי הקדיש לעולם יהא אסור:

לא צריכא כגון שתמדו במי גשמים. תימה דהכא משמע שיש חילוק צין גשמים לשאר משקין ואיזה חילוק יכול להיות ציניהן ומה שפירש רבינו שמואל דצמיים צעין דניחא ליה ולא בשאר משקין כגון יין אפי' לא ניחא ליה מכשר דצמיים כתיב וכי יותן מים על זרע ואין נראה לרש"י דלא אשכח צמוס שיהא חשיבא חשיבות ציין מצמיים לענין הכשר ומאשר יצא עליו מים מפיקין הכשר לכל משקין וצפ"ק דפסחים (דף יח. ושם) איכא דלא מוקי וכל משקה אשר ישמה בכל כלי לענין הכשר וא"כ מנח ליה דלא צעין דניחא ליה ונראה לר"י דנגשמים צעין מרתי שיחשיב אותו מתחלה שיהו משקין ואח"כ צעין דניחא ליה אצל שאר משקין כגון (א) מים ויין ושמן כיון דניחא ממילא הן מכשירין אפי' לא יחשיב אותן להיות משקה אצל קשה מהא דתנן צמקת מכשירין (פ"ה מ"א) ומייתי לה צפ"ק דחולין (דף יג. ושם) המעלה פירותיו לגב מפני הכנימה וירד עליהם הטל אינן צבי יותן ואם לכך נתכוין רש"י הן צבי יותן אע"פ שלא החשיב אותו מתחלה להיות משקה (ב) ושמה טל חשוב טפי להיות משקה ממי גשמים: **ונתמד מא"י**. נראה דהשתא איירי שפיר אפילו צמיים יפין שאינן מי גשמים דכיון שנתערבו בשמרים אין ראוים להכשיר והא דלא קאמר אלא לפי שלא נזכר אמורא למעלה: **אי"ל במעושי יין מגתו כו'**. אין להוכיח מכאן דיין מבושל כשר לקידוש ומזכרין עליו צפ"ה מדלא קאמר למעוטי יין מבושל דלאו ראייה היא דאפילו אין מקדשין עליו לא מני למימר למעוטי יין מבושל דאם כן הוה ליה למימר אין מזכרין עליו צפ"ה אצל יש להציא ראייה מירושלמי דשקלים ודערבי פסחים דיין גמור הוא דאמר התם ארבע כוסות שאמרו יוראים ציין מבושל"ג חלמא מקדשין איין מבושל"ד וללא כפרש"י והר"ש שכתבו דיין מבושל מזכרין עליו שהכל דאישתני לגריעותא ואין להאריך כאן:

מודים
ואמאי איצטרך למימר: אמר רב פפא. אכא במאי עסקין. דאיצטרך למימר דמכשירין כגון דפרה הייתה שותה ראשון ראשון דהשתא לוי חשביניהו ונתמד מאליו ורס"א הואיל דלא חשביניהו דפרה שותה להו אין מכשירין אפי' איצטרך למימר דמכשירין

עין משפט נר מצוה

לח א ב מ"י פ"ג מהל' מעשר שני ה"ל: **לש ג מ"י פ"ה ה"ל** טומאת אולתן ה"ל: **מהל' טומאת אולתן הלכה** פ"ז: **ב ד מ"י פ"ג מהל' מעשר שני ה"ל** יב ופי"ג מהל' טומאת אולתן שם: **בא ה ז מ"י פ"ג מהל' טומאת אולתן שם**: **בב ח מ"י שם ופי"ג מהל' מעשר שני הלכה יב**: **בג ט י ב מ"י פ"ג מהל' טומאת אולתן הלכה ז**: **בד ל מ"י פ"ט מהל' שנת הלכה יד סגנו עשין פט פ"ט ח"ח א"ח א"ח** רעב טע"א א ונכ"כ אלפס פרק ערבי פסחים ד' ק"ה: **בזה מ מ"י פ"ו אסורי מצות הלכה ט ע סגנו לאין שני**: **בז נ מ"י פ"ט מהל' שנת הלכה ז סגנו עשין כז ט"ו פ"ט ח"ח א"ח** רעב טע"ב א

רבינו גרשום

המתמד. ששופך מים בהרצנים: ומצא כדו מדתו פטור. ממעשר דמאי בעלמא ניהו: לא פליגי. דוראי חמרא היא: להודיעך כמו דר' יהודה. דאפי' כבדי מדתו מחייב משום דהייבא דרמא חלת כדו ואפיק חלת כדו תרי ופלגא נפיק ממיא ותו לא ואידך נבלע בהרצנים והאי דאפיק כמדתו חמרא איכא בהדיהו וחייב לרש: מהו. מברכין עליון בורא פרי הגפן או לא: ראשון ושני שמוציאין מן התמד חשוב יין ואסור ליהנות מהן ושלישי מותר דאינו תרומה ומאי בעלמא ניהו: ושל הקדש חמור מכולם: בקדושת דמים. שהקדיש הדמים שיקחו מן אותו יין לא חמירי כולי האי ועד שלישי אסור ורביעי מותר. אבל אם הקדיש הגוף התמד לעולם אסור: כאן במעשר דמאי. ראשון אסור ושני מותר אבל מעשר דמאי לעולם מותר: לענין איסורן. דראשון ושני אסור אמרו לענין הכשירן. דראשון ושני דבר חשוב הוא ומכשר טפי לא חשוב ולא מכשר ורביעי: והשתא קשי לן הכשירין דמאי אי דמאי אכשורי מכשר והמרא נמי מכשר דחמרא מכשיר בין חשיב עליה לשתיה ובין לא חשיב עליה משום דחשיב הוי אבל מיא לא מכשיר בלא מחשבה והוה חומר בין בממים: לא צריכא כגון שתמדן בימי גשמים. דלא חשיבי אפי' הכי ראשון ושני מכשירין: לא צריכא. דאיהו לא רמא להו אלא מאליו נתמד שפילו לשם הגשמים דהשתא איהו לא חשביניהו למי גשמים ואפילו הכי אצטרבא למימר דמכשירין: והוה כיון דנגיד. מן התמד מי הגשמים קמא קמא אחשביה והואיל דאחשביניהו דראי מכשירין ואמאי איצטרך למימר: אמר רב פפא. אכא במאי עסקין. דאיצטרך למימר דמכשירין כגון דפרה הייתה שותה ראשון ראשון דהשתא לוי חשביניהו ונתמד מאליו ורס"א הואיל דלא חשביניהו דפרה שותה להו אין מכשירין אפי' איצטרך למימר דמכשירין

הואיל דהוה לשתייה: יין מגתו. שעדיין תירוש הוא ואינו תוסס כשהוא מתוק לא יביא לנסכים: אפי' לכתחלה נמי. מקדשין ביה קידוש היום של שבתות וימים